

prevenim•dro

Butlletí d'informació sobre prevenció de drogodependències a Catalunya

Número 39 - Suplement monogràfic 12 - 2013

MONOGRÀFIC SOBRE PREVENCIÓ LABORAL

En aquest número...

Editorial

2

Reflexions sobre la importància, l'especificitat i les dificultats de la intervenció preventiva sobre el consum d'alcohol i d'altres drogues en l'entorn laboral.

Cop d'ull a la recerca

2

Comentari i presentació dels principals resultats d'un estudi que analitza el consum de drogues en la població espanyola en funció de la situació d'ocupació, el sector d'activitat econòmica i la categoria professional.

Finestra oberta

2

Secció doble, que presenta quatre experiències d'intervenció preventiva en el lloc de treball desenvolupades a Catalunya: el programa de prevenció d'accidents de treball relacionats amb el consum d'alcohol i d'altres drogues de TMB, el programa de prevenció del consum d'alcohol i d'altres drogues al lloc de treball de FCC, el programa de sensibilització de les addiccions en l'àmbit empresarial de Projecte Home Catalunya i Fundació PIMEC Acció Social i el component informatiu i de sensibilització d'un projecte (TAC & CIA) d'intervenció preventiva en l'àmbit laboral desenvolupat al port de Barcelona.

En pràctica

3

Comentari sobre les claus per a l'èxit de la prevenció del consum d'alcohol i d'altres drogues en l'àmbit laboral, de la mà de Joan Colom, Subdirector general de drogodependències, a rel del lideratge i participació en un projecte d'abast europeu sobre aquest tema.

Opinió

5

Sonia Moncada, cap de l'Àrea de Prevenció de la *Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas* ens aporta la seva visió sobre el panorama actual de la prevenció laboral a nivell de l'Estat espanyol i ens suggereix tres recomanacions bàsiques per a aconseguir bons resultats.

Bagul

5

Comentaris breus sobre diferents documents i recursos relacionats amb la intervenció preventiva sobre el consum de drogues en l'entorn laboral.

Calaix

6

Presentació de les característiques i conclusions principals d'un projecte europeu d'investigació sobre polítiques d'alcohol en l'àmbit laboral, cofinançat per la Comissió Europea i liderat per la Subdirecció General de Drogodependències que, a casa nostra, ha contemplat entre altres accions el desenvolupament d'una campanya de sensibilització per als treballadors de l'ASPC.

prevenim•dro

és un programa de l'associació:

PROMOCIÓ I DESVOLUPAMENT SOCIAL

amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya

i la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família
Institut Català d'Assistència i Serveis Socials

El consum d'alcohol i d'altres drogues en l'entorn laboral constitueix un risc important per a la salut i la seguretat en el treball, repercutint negativament tant en els treballadors com en les empreses. Així, és ben conegut que, entre d'altres problemes, contribueix a augmentar els períodes de baixa per malaltia, disminueix la productivitat, pot ser motiu de frustració en la trajectòria professional dels treballadors, deteriora el clima laboral i incrementa la sinistralitat laboral i l'absentisme. Tanmateix, malgrat el convenciment general que és important evitar el consum d'alcohol i d'altres drogues en el lloc de treball, la intervenció preventiva en l'àmbit laboral presenta una especificitat i unes dificultats particulars, que fan que a la pràctica sigui, avui per avui, un camp poc explorat en comparació amb altres àmbits tradicionals d'intervenció preventiva, com ara l'escola o la família. Tot i això, existeixen algunes experiències interessants, de les quals, aquest número monogràfic sobre prevenció en l'àmbit laboral se'n fa ressò d'unes quantes de fetes a Catalunya, a més d'altres continguts sobre el tema, que esperem que trobeu interessants i, potser també, útils.

Cop d'ull a la recerca

El consum de drogues segons la situació d'ocupació, l'activitat econòmica i la categoria professional

Un article recent publicat a *Gaceta Sanitaria* (Benavides, F. *et al.*, 2013) mostra que els patrons de consum de la població activa espanyola varien segons si s'està treballant o en situació d'atur, amb el tipus d'ocupació i en funció de l'activitat econòmica. L'estudi que comentem va analitzar una mostra de 15.082 persones d'edats entre 16 y 64 anys, ocupades o en atur, extreta de l'edició de 2007 de l'enquesta domiciliaria d'alcohol i drogues a Espanya (EDADES) que fa cada dos anys el Pla Nacional sobre Drogues estatal. Els indicadors que es van utilitzar per valorar el consum de drogues van ser: les prevalències del consum d'alcohol en quantitats considerades de risc alt per a la salut (més de 30 g/dia per a les dones i més de 50 g/dia per als homes), del consum diari d'hipnosedants (tranquil·litzants o somnífers) i del consum de cànnabis en els darrers 30 dies i d'alguna altra droga il·legal durant els últims 12 mesos.

Consum de drogues i situació laboral. El consum de drogues en funció de la situació laboral va mostrar una realitat diferent entre els homes i les dones. Per als primers, el consum d'hipnosedants, cànnabis i drogues il·legals fou superior per als que es estaven en situació d'atur que per als ocupats. En les dones, també va ser més alt el consum d'hipnosedants entre les aturades, però no el de les altres substàncies.

Consum de drogues segons el sector econòmic d'ocupació laboral. Pel que fa a l'activitat econòmica, entre els homes el consum diari d'alcohol en nivells de risc va ser més alt entre els que treballaven a l'agricultura, la pesca, la construcció i l'hostaleria, mentre que les menors prevalències d'aquesta mena de consum les van presentar els que es dedicaven als sectors de la sanitat, l'administració o l'educació. El consum de cànnabis fou superior entre els homes que es dedicaven a l'hostaleria o a la construcció, i per a aquests últims, també va ser major el consum de drogues il·legals. Entre les dones, les que es dedicaven a l'hostaleria presentaven prevalències més altes de consum de cànnabis i d'altres substàncies il·legals. Això últim, també passava entre les que es dedicaven al comerç, el transport i l'administració.

Consum de drogues segons la categoria professional. Per últim, respecte a la categoria professional es va observar una major freqüència de consum diari d'alcohol, en quantitats de risc, entre els nivells directius que entre els administratius i els professionals manuals, mentre que entre les dones les diferències significatives es van trobar especialment en el consum de cànnabis i en el d'altres drogues il·legals: les directives i les professionals presentaven prevalències de consum més altes que les treballadores manuals (qualificades i no qualificades).

Les dades d'aquest estudi indiquen, per una banda, que és rellevant incloure variables sociolaborals en les enquestes sobre consum de drogues, donades les diferències que s'han trobat en els patrons de consum. D'altra banda, l'associació observada entre les diferents situacions laborals i el consum de substàncies fa palesa la necessitat d'explorar els factors de risc i de protecció que hi estan associats. Això pren una especial rellevància en contextos de precarietat laboral com els que vivim actualment i ens ajudaria, tant a detectar la població més vulnerable per al desenvolupament de problemes relacionats amb el consum de d'alcohol i altres drogues, com a conèixer els determinants que caldria modificar per reduir aquesta vulnerabilitat.

L'associació observada entre les diferents situacions laborals i el consum de substàncies fa palesa la necessitat d'explorar els factors de risc i de protecció que hi estan associats.

En aquest sentit, l'estudi posa l'alerta en el col·lectiu de les persones desocupades i també en el dels professionals de sectors que reuneixen unes condicions de risc per al consum d'alcohol i altres drogues, com és el cas de l'hostaleria. En relació a aquest sector, sembla irònic dedicar esforços a implementar estratègies orientades al servei responsable de begudes alcohòliques, sense abocar també esforços per posar en marxa programes de prevenció en l'àmbit laboral dirigits a les persones que treballen en aquest àmbit de l'activitat econòmica. Finalment, a nivell més global, les dades d'aquest estudi avalen la idea de contemplar les empreses i el lloc de treball com un escenari clau per posar en marxa programes de prevenció del consum de drogues.

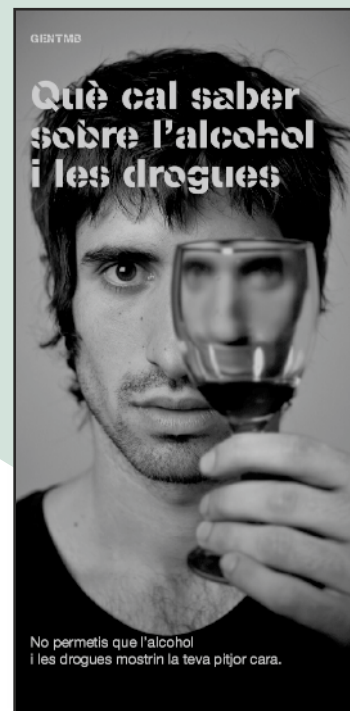
Per continuar llegint: Benavides FG, Ruiz-Forès N, Delclós J i Domingo-Salvany A. (2013). Consumo de alcohol y otras drogas en el medio laboral en España. *Gaceta Sanitaria*, 27(3): 248-253.

Prevençió d'accidents de treball relacionats amb el consum d'alcohol i altres drogues a Ferrocarril Metropolità de Barcelona (TMB)

El consum d'alcohol en el lloc de treball és la causa del 15% al 30% de les lesions per accidents de treball, i l'absentisme de les persones amb trastorns de dependència d'alcohol i drogues és de dues a tres vegades superior que el de les persones que no tenen aquest trastorn. Des d'aquesta realitat, Ferrocarril Metropolità de Barcelona (TMB) ha desenvolupat un programa de prevenció que té per objectiu impedir la realització d'activitats laborals sota la influència de l'alcohol o altres drogues i evitar accidents de treball i lesions associades al seu consum.

Elements clau per desenvolupar aquest programa han estat el treball en equip, liderat pel servei de prevenció amb el compromís de la direcció de l'empresa i la participació dels representants legals del treballadors –específicament els delegats de prevenció–, juntament amb la col·laboració de la Subdirecció General de Drogodependències de l'Agència de Salut Pública de Catalunya del Departament de Salut. Aquest programa estableix una política i un procediment marc sobre el consum d'alcohol i drogues a l'empresa, i contempla:

1. **Mesures ambientals.** Com ara l'eliminació de la presència de begudes alcohòliques a l'empresa, la prohibició del seu consum dins l'horari de treball –fent-la extensiva a dinars de treball i celebracions (jubilatons, aniversaris, festes de Nadal...) que es facin dins de les instal·lacions de l'empresa– o la possibilitat de poder escollir el lot de Nadal lliure d'alcohol.
2. **Accions informatives.** Cartells, díptics i publicacions periòdiques a la intranet corporativa per assolir i mantenir la sensibilització vers un consum responsable que garanteixi comportaments segurs i saludables.
3. **Formació.** Per sensibilitzar a responsables i treballadors (s'ha arribat al 75% de la plantilla) respecte el fet que consumir alcohol o drogues pot donar lloc a problemes de salut greus. Alhora, ha permès millorar les competències dels comandaments per identificar problemes de consum de substàncies i derivar les persones afectades al programa assistencial, que ofereix ajut sanitari i social.
4. **Enfocament preventiu específic del programa de vigilància de la salut.** Això ha permès fer en el marc dels reconeixements mèdics laborals detecció precoç de consumidors de risc o amb trastorns de dependència, esdevenint un element fonamental de prevenció de lesions per accidents de treball.
5. **Establiment d'un sistema de control i vigilància.** Realització de controls d'alcohol en aire espirat planificats –amb avis previ i després d'haver rebut la informació del programa- així com controls aleatoris, que s'han fet extensius progressivament a més de la meitat dels treballadors –sense que això hagi generat cap incident– i que ha millorat la capacitat de gestió de la seguretat per part dels comandaments en poder sol·licitar un control davant una sospita, amb totes les garanties per part del treballador, responent a l'objectiu del programa d'impedir la realització d'activitats laborals sota els efectes de l'alcohol i/o drogues.
6. **Programa d'ajut als treballadors amb trastorns de dependència.** En els últims 10 anys s'hi han acollit 33 treballadors, la major part dels quals (95.5%) han seguit desenvolupant la seva activitat laboral amb normalitat després de seguir un tractament especialitzat. La taxa de recaigudes ha estat del 15%, però en el decurs de les mateixes les persones afectades s'han pogut acollir de nou al programa d'ajut.

En reconeixement a tot aquest treball en prevenció de riscos l'Ajuntament de Barcelona ha atorgat recentment el Premi Ignasi Fina 2013 a TMB, per haver implantat sistemes, accions o mesures de prevenció que han mostrat la seva eficàcia en matèria de seguretat i salut.

Dra. Marta Espinós Arizti Transports Metropolitans de Barcelona (TMB)

Per un port segur, TAC & CIA.

Després d'haver presentat en aquesta secció tres experiències recents i actuals de prevenció del consum de drogues en l'àmbit laboral, recordem en aquest apartat una de les primeres iniciatives endegades a Catalunya, fa ja gairebé dotze anys. Es tracta d'una sèrie de tríptics que, juntament amb altres elements, van conformar el component informatiu i de sensibilització d'un projecte (TAC & CIA) d'intervenció preventiva en l'àmbit laboral desenvolupat al port de Barcelona, a proposta de l'Autoritat Portuària i amb la col·laboració de la Subdirecció General de Drogodependències, que també incloïa estudis de prevalença i d'accidentalitat, accions de formació i de detecció de casos i l'establiment de protocols d'actuació individual.

La sèrie de tríptics estava formada per un de caire genèric i tres d'específics sobre tabac, alcohol i cocaïna. D'aquests, el primer aportava elements per valorar el grau de dependència a la nicotina i trobar motius personals per deixar de fumar. El segon incloïa informació sobre els problemes que pot ocasionar l'abús de l'alcohol, sobre quins són els nivells de consum de risc i sobre la manera de valorar el nivell de consum personal, a més de recomanacions per prevenir problemes. El tercer informava sobre els riscos de consumir cocaïna, les circumstàncies que els incrementen i algunes maneres de limitar-los en cas de prendre'n. Tots quatre, a més, incloïen informació de telèfons als quals adreçar-se en cas de tenir problemes.

Més informació: ASPC. Subdirecció General de Drogodependències. Tel.: 93 551 39 00

Prevenió del consum d'alcohol i d'altres drogues al lloc de treball a la Delegació Catalunya II de FCC, S.A.

Partint de la consideració dels problemes relacionats amb el consum d'alcohol i d'altres drogues com un problema també de l'empresa, va sorgir en la nostra organització la necessitat de dur a terme un programa preventiu sobre aquest tema, des d'una posició d'empresa responsable amb el seu personal i compromesa amb l'obligació de vetllar per la seguretat i la salut en el treball.

La decisió de dissenyar i implantar un programa preventiu del consum d'alcohol i d'altres drogues en el treball a la Delegació de Catalunya II (Tarragona i Lleida) de *Fomento de Construcciones y Contratas* (FCC) va ser possible gràcies a la conscienciació sobre aquest tema, tant a nivell de direcció, producció, serveis mèdics, recursos humans i prevenció com del comitè d'empresa. A més, s'ha comptat amb la col·laboració dels departaments de Salut (Subdirecció General de Drogodependències), de Treball i d'Interior (Mossos d'Esquadra) de la Generalitat de Catalunya.

El programa parteix del lema "FCC, S.A. empresa segura i saludable", que està en la base de totes les accions que es fan per garantir la seguretat i la salut del personal i es basa en implantar una política de tolerància zero amb l'ús d'alcohol o d'altres drogues a l'empresa. Els seus objectius generals són: contribuir a un lloc de treball més segur, saludable i productiu; reduir l'accidentalitat laboral; reduir l'absentisme i els períodes de baixa laboral; millorar i promocionar les relacions interpersonals, el clima laboral i el sentit de pertinença a l'empresa; i millorar la imatge externa de l'empresa. Alhora, els seus objectius específics contemplen: a) informar i sensibilitzar la plantilla sobre els efectes del consum de l'alcohol i d'altres drogues; b) optimitzar les vies de comunicació en totes les direccions; c) identificar i modificar els factors ambientals de l'entorn laboral que puguin incidir en el consum de substàncies; i d) detectar consums que puguin afectar a la feina. Per assolir els seus objectius el pla d'actuació s'ha dividit en tres etapes:

- 1. Sensibilització.** Contempla la realització d'accions informatives, formatives i lúdiques, entre les quals s'inclou el disseny i posterior exposició als centres de treball de varis cartells amb continguts centrats, cada un d'ells, en una substància diferent (alcohol, cànnabis, cocaïna, pastilles, etc.) i que incorporen tots el següent lema comú: "A la feina drogues i alcohol 0,0".
- 2. Detecció i control.** Consisteix en l'aplicació de mesures per identificar el personal del qual se sospita que pot tenir uns mals hàbits i abusar o presentar problemes relacionats amb el consum d'alcohol o d'altres drogues, establint-se les vies de detecció possibles mitjançant la utilització d'alcoholímetres i dels canals de control, entre altres instruments.
- 3. Intervenció.** S'adreça a activar els recursos sanitaris, laborals i socials per ajudar les persones a les quals s'ha detectat un problema relacionat amb l'alcohol o altres drogues.

Alhora, per garantir l'assoliment dels objectius s'ha modificat, tant el reglament intern de l'empresa (fent obligatòria l'anàlisi de detecció de consum d'alcohol i d'altres drogues en les revisions mèdiques inicials i periòdiques) com les mesures disciplinàries a aplicar en matèria de consum d'alcohol o d'altres drogues a la feina. Un eix clau del programa és la seva avaluació i seguiment. A tal fi es va crear un grup de treball i es van establir uns indicadors per valorar-ne l'eficàcia. Els seus resultats des del començament l'any 2008, indiquen que: ha augmentat la seguretat en el treball, s'ha reduït l'absentisme, ha baixat el nombre de mesures disciplinàries, ha millorat la imatge de l'empresa i el sentiment de pertinença a ella del personal, ha augmentat la sensibilització i conscienciació de la plantilla respecte la problemàtica relacionada amb el consum de l'alcohol i d'altres drogues

i s'ha reduït el consum d'alcohol i d'altres drogues al treball. En síntesi: ha ajudat a crear un lloc de treball més segur, més saludable i més productiu. A més, la Subdirecció General de Drogodependències i l'*Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo* l'han escollit com a exemple de bones pràctiques i ha contribuït a dotar l'organització d'una imatge d'empresa conscienciada amb els problemes socials i de compromís amb la responsabilitat social corporativa.

Dra. Montserrat Gómez Recasens
Servei Mèdic de Tarragona
de FCC, S.A.

Programa de sensibilització de les addiccions en l'àmbit empresarial de Projecte Home Catalunya i Fundació PIMEC Acció Social

Projecte Home Catalunya conjuntament amb la Fundació PIMEC Acció Social, amb el suport de l'Obra Social de Caixa Penedès, desenvolupen des de l'any 2011 un programa destinat a sensibilitzar i prevenir la dependència de substàncies i altres addiccions en l'àmbit empresarial. Aquest programa ofereix a les petites i mitjanes empreses la possibilitat de desenvolupar accions preventives que s'integrin en les seves estratègies de responsabilitat social corporativa, de desenvolupament de les persones i de prevenció dels riscos laborals. El programa posa a disposició de les empreses i entitats vinculades amb l'àmbit empresarial una sèrie de serveis amb total garantia de confidencialitat i discreció:

- 1. Visites d'atenció personalitzada a les organitzacions.** Per realitzar un diagnòstic de la situació o necessitats demandades i poder facilitar així pautes d'actuació, orientació i definir un pla d'intervenció.
- 2. Sessions formatives per a grups.** Per informar dels riscos associats al consum d'alcohol i d'altres drogues i promoure hàbits més saludables, en funció del tipus de demanda: prevenció laboral, riscos associats al consum de substàncies, etc.
- 3. Una guia informativa sobre dependència de substàncies i altres addiccions.** Adaptada a l'àmbit empresarial, conté informació sobre addiccions a l'abast de qualsevol empresari o empresària i treballador o treballadora que la sol·liciti. Disponible també en línia.
- 4. Un servei de línia telefònica oberta de consulta i assessorament.** Per atendre qualsevol consulta sobre situacions relacionades amb el consum de drogues i les drogodependències a l'empresa.
- 5. Orientació i tractament.** Per a tota persona, empresària o treballadora que ho necessiti, amb horaris compatibles amb el treball.

L'any 2011 es van beneficiar d'aquest programa 70 empreses i organitzacions de l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Baix Llobregat. El 2012 van ser 272 les empreses que van fer ús d'aquest programa i l'any 2013 es continua oferint a les comarques de l'Alt i el Baix Penedès, l'Anoia i el Garraf.

Més informació:

Projecte Home Catalunya. rcastillo@projectehome.org
Fundació PIMEC Acció Social. secretaria@fundaciopimec.org

A LA FEINA
DROGUES
I ALCOHOL

0,0

Claus per l'èxit de la prevenció del consum d'alcohol i altres drogues en l'àmbit laboral

La Subdirecció General de Drogodependències de l'Agència de Salut Pública de Catalunya porta més de 10 anys promovent la implementació de programes preventius del consum d'alcohol i altres drogues en l'àmbit laboral. En aquests anys s'ha fet un esforç en un doble sentit: a) per construir un ampli consens amb tots els actors (Departament de Salut, Departament d'Ocupació, representants dels treballadors i de les empreses, especialistes en salut laboral, etc.) sobre la importància d'intervenir en aquest àmbit i sobre els límits de les actuacions acceptables tal i com es van formular en el llibre blanc de la prevenció; i b) per recopilar l'evidència (ex.: participant a l'*European Workplace and Alcohol Project* - www.ewaproject.eu) i les bones pràctiques dutes a terme a Catalunya (ex.: els programes del Port de Barcelona, de FCC, TMB, etc.) que evidencien que és possible dur a terme accions en aquest sentit i que poden ser molt útils i efectives.

L'acció en el lloc de treball no es pot dur a terme sense la sinèrgia i la col·laboració de tots. I ha de perseguir un objectiu comú: l'ajuda –no la persecució– als treballadors mitjançant l'elaboració d'una política i d'un

protocol d'empresa clar que guiï què fer, com i quan. L'objectiu principal ha de ser ajudar els treballadors a prendre consciència dels riscos que el consum d'alcohol o d'altres drogues els pot ocasionar dins i fora de la feina i donar-los eines per autoavaluar el seu consum i el seu risc, fer els canvis que puguin ser necessaris i, si no poden, demanar ajuda.

Per assolir l'èxit cal que els programes s'implementin de manera transparent, a iniciativa de l'empresa i en resposta a necessitats detectades tant per l'empresa com pels treballadors. A més, convé que incloguin des d'accions de sensibilització fins a accions de reinserció social i que donin resposta a tota la casuística que es produeixi en l'entorn laboral, establint també les sancions adequades que siguin necessàries. Alhora, tot i que la informació per si mateixa no és suficient per promoure canvis comportamentals, sense una bona campanya de sensibilització difícilment es crearan les condicions necessàries per poder implementar aquests programes a les empreses. Per tant, val la pena dedicar-hi esforços en les fases inicials. La formació –adaptada al rol de cadascú– del personal

directiu i dels comandaments intermedis, dels professionals de salut laboral i dels treballadors, és també un element molt important. Les empreses han de sentir que no estan soles en l'abordatge d'aquests temes, així que establir mecanismes clars i continus de suport i assessorament i definir els circuits de derivació dels casos greus al sistema de salut general, és un element clau en la seva implicació.

Estem convençuts que les empreses, tot i la conjuntura actual, són i seguiran sent un àmbit on la prevenció dels problemes d'alcohol i d'altres drogues és possible i efectiva. Perquè la feina és un element motivador de canvi, perquè a la feina hi vivim un terç del nostre temps i perquè en ella es poden promoure estils de vida saludables i és possible oferir suport i assistència en salut. Per tot això, la subdirecció general de drogodependències està enllestint l'elaboració d'un protocol d'actuació a Catalunya per servir de guia a les empreses, petites, mitjanes o grans, sensibles a aquesta realitat, que esperem posar a disposició de tothom el segon trimestre de 2014.

Joan Colom i Farran

Subdirector general de drogodependències
Agència de Salut Pública de Catalunya

Més informació: ewa@gencat.cat

L'Opinió

Sonia Moncada Bueno, psicòloga amb una dilatada experiència en prevenció de les drogodependències, és actualment cap de l'Àrea de Prevenció a la Delegació del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues espanyol. En les línies que venen a continuació ens orienta sobre les claus per intervenir en prevenció a l'àmbit laboral i aconseguir bons resultats.

Els professionals del sector de les addiccions coneixem la importància de fer intervencions sobre l'ús de drogues en el lloc de treball. Els costos associats a les addiccions en aquest àmbit, en especial els derivats del consum d'alcohol (i tabac) són enormes¹, a banda d'altres repercussions negatives per a la persona i per al seu entorn de treball. Si afegim que els consums problemàtics de drogues es concentren més en la població treballadora que en la població general² i que hi ha evidència d'efectivitat par a les intervencions en el lloc de treball, els arguments per intervenir són evidents. Malgrat això, a Espanya, la intervenció sobre l'ús de drogues en l'àmbit laboral és un entorn quasi verge: molt poques empreses implementen programes i quan ho fan no acostumen a passar d'accions puntuals de sensibilització. Ara bé, per intervenir a l'empresa hauríem de tenir en compte tres recomanacions bàsiques:

1. Conèixer bé el problema i tenir arguments sòlids per "vendre" la necessitat d'intervenir i els beneficis de fer-ho. També hem d'identificar els sectors prioritaris d'intervenció i allò que ja hi ha d'avançat en el nostre territori. Molts plans autonòmics sobre drogues tenen convenis de col·laboració amb sindicats i patronal per posar en marxa programes d'aquesta mena.

2. Evitar la temptació d'inventar quelcom nou. Hi ha molta informació sobre com s'han d'implementar els programes de drogues a les empreses i organismes internacionals, com ara

Molt poques empreses implementen programes sobre drogues i quan ho fan no acostumen a passar d'accions puntuals de sensibilització.

l'OMS³, el SAMHSA⁴ o l'OIT, ofereixen eines i propostes metodològiques de qualitat. Alhora, a Espanya hi ha organitzacions que ja han començat a treballar en aquest àmbit, amb les quals s'hi pot comptar. Així, els principals sindicats tenen molta experiència en el tema, que es pot consultar a les seves web. A més, algunes ONG ofereixen recursos d'interès⁵.

3. Enfocar les intervencions des d'una perspectiva integral i integrada. D'una banda cal abordar els diferents aspectes d'aquesta temàtica, incorporant accions de prevenció, detecció precoç, assistència i derivació de casos als serveis especialitzats. D'altra banda cal integrar aquestes intervencions en programes que ja funcionin a l'empresa (ex.: de promoció de la salut, prevenció de malalties cardiovasculars, etc.), comptant amb la necessària col·laboració dels serveis de salut laboral i tenint com a requisit imprescindible la protecció dels treballadors amb problemes de drogues i la seva garantia de confidencialitat sobre el tema.

¹ <http://www.nationaldrugstrategy.gov.au/internet/drugstrategy/publishing.nsf/Content/mono64-l>

² <http://www.pnsd.msssi.gob.es/Categoria2/observa/pdf/Encuesta2007-2008AmbitoLaboral.pdf>

³ <http://www.workplace.samhsa.gov>

⁴ http://www.who.int/occupational_health/healthy_workplace_framework.pdf

⁵ <http://proyecto hombre.es/curso-de-prevencion-de-drogas-en-ambiente-laboral/>

Bagul

Protocolo de intervención y prevención de la drogodependencia en el ámbito laboral. Document editat per la UGT amb el suport del *Plan Nacional sobre Drogas* per orientar el disseny de plans de prevenció de drogodependències a les empreses, incorporant una anàlisi de les condicions de treball, avaluacions de riscos i programes globals d'intervenció.

Accés: http://www.ugt.es/actualidad/2013/julio/PROTOCOLOINTERVENCION_salud_laboral.pdf

Dependència de substàncies i altres addiccions en l'àmbit empresarial. Guia elaborada per Projecte Home Catalunya, pensada especialment per a empresaris i treballadors de petites i mitjanes empreses, que forma part del programa de sensibilització de les addiccions en l'àmbit empresarial que duu a terme aquesta organització amb la Fundació PIMEC Acció Social.

Accés: <http://www.projectehome.cat/wp-content/uploads/Guia-Addiccions-CAT-juny-20132.pdf>

Orientaciones sobre intervención sindical en drogodependencias. Tercera revisió d'una publicació de CC.OO. editada amb el suport del *Plan Nacional sobre Drogas* per informar de les causes i conseqüències del consum de drogues, orientar la intervenció sindical i formar als treballadors i als representants sindicals com a mediadors en programes de drogues.

Es pot baixar de: <http://www.pnsd.msssi.gob.es/Categoria2/publica/pdf/orientaciones.pdf>

European Workplace and Alcohol. Projecte co-finançat per la Comissió Europea i liderat per la Subdirecció general de drogodependències per promoure la implementació i l'avaluació de programes preventius del consum d'alcohol a l'àmbit laboral. El seu web dóna accés, entre d'altres continguts (en anglès), a informes de revisió de l'evidència i de bones pràctiques.

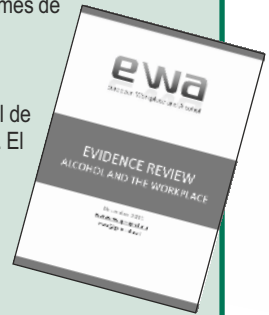
Més informació: www.ewaproject.eu

Mujer y drogodependencias en el ámbito laboral. Document de la UGT que aporta elements per orientar la prevenció del consum de drogues en l'àmbit laboral amb perspectiva de gènere i anant més enllà de l'anàlisi de la variable del sexe.

Accessible a: <http://www.ugt.es/saludlaboral/GUIA%20PREVENCION%20MUJER-.pdf>

Beber no es la solución. Document de CC.OO. per orientar l'abordatge preventiu i assistencial dels problemes relacionats amb el consum d'alcohol en els treballadors i treballadores del sector de l'hostaleria, considerat d'alt risc per la presència freqüent de factors de risc (nocturnitat, accessibilitat, etc.) que afavoreixen el consum d'alcohol.

Disponible a: <http://www.pnsd.msssi.gob.es/Categoria2/publica/pdf/bebernoeslasolucion.pdf>

Calaix

Catalunya lidera un projecte europeu sobre polítiques d'alcohol en l'àmbit laboral.

El *European Workplace and Alcohol* (EWA) és un projecte d'investigació en polítiques d'alcohol en l'àmbit laboral cofinançat per la Comissió Europea que ha liderat la Subdirecció General de Drogodependències de l'Agència de Salut Pública de Catalunya i que s'ha desenvolupat entre 2011 i 2013 amb la participació de 10 països europeus. Els seus objectius eren: a) desenvolupar mètodes eficaços per augmentar la consciència dels riscos associats al consum d'alcohol i aconseguir un canvi en les organitzacions i una reducció de les absències i les lesions laborals relacionades amb l'alcohol; d) desenvolupar i difondre una eina per intervenir en espais laborals i aconseguir pautes de consum d'alcohol menys perjudicials entre la població activa; i c) elaborar un informe de bones pràctiques i recomanacions adreçat a polítics a escala europea, nacional, regional i local. Entre d'altres accions, el projecte ha revisat l'evidència disponible i ha promogut experiències pilot als països participants (cinc a Catalunya) per augmentar la consciència sobre els riscos associats al consum d'alcohol en l'entorn laboral. Algunes de les seves conclusions són: que el consum d'alcohol té un impacte molt negatiu a la feina; que hi ha molta variació a Europa tant pel que fa al contingut com al nivell de desenvolupament de les intervencions preventives en matèria d'alcohol a la feina; que aquestes intervencions poden ajudar a augmentar la consciència i a canviar les actituds i el comportament de la plantilla amb relació a la beguda i són ben valorades tant pels empresaris com pels treballadors. Una de les experiències pilot fetes a Catalunya ha estat una campanya de sensibilització per als treballadors de l'Agència de Salut Pública de Catalunya: "A la feina, alcohol 0,0", amb díptics informatius, eines d'autoavaluació i consell personalitzat, accessible de forma anònima a través del Canal Drogues i de la intranet de l'organització.

Més informació: ewa@gencat.cat

ewa
European Workplace and Alcohol

prevenim•dro

Edita: PDS · Promoció i Desenvolupament Social

Direcció: Jaume Larriba

Disseny i muntatge: E. Bosch

Fotomecànica i impressió: STUDIUM Talleres Gràfics, S.A.

Dipòsit legal: B.44.871-2000

Voleu donar a conèixer un programa, un material o una notícia?

Voleu que el butlletí tracti algun tema en concret?

Voleu estar en el mailing de distribució?

FEU-NOS-HO SABER!

Prevenim.dro

Tel: 934 307 170 · Fax: 934 390 773

E-Mail: prevenim.dro@pdsweb.org

